

Innhold

Kapittel 1

Innledning	11
Spesialpedagogikk i ei brytningstid	11
Begreper i miskreditt	12
Spørsmål mer grunnleggende enn svar	13
Et pedagogisk perspektiv	14
Avvikssosiologisk perspektiv	15
Kulturperspektiv	15
Modernitetsperspektiv	16
Integrering og inkludering	16
Spesialpedagogisk virksomhet	17
Spenninger og dilemmaer	17

Kapittel 2

Pedagogikk og spesialpedagogikk	18
Pedagogikk	19
Det uferdige mennesket	19
Det pedagogiske mandatet	22
Pedagogikkens kunnskapskilder	26
Disiplinorientert forståelse	28
Grunnbegreper	30
Spesialpedagogikk	34
Fagets fokus	34
Spesialpedagogisk virksomhet som innovasjonsarbeid	40
Spesialpedagogikk som kritisk korrektiv	42
Spesialpedagogikk	43

Kapittel 3

Avvik, funksjonshemning og lærevansker	44
Avvik og samfunn	45
Ikke som folk flest	46
Mangfold av avvik	47
Avvik som et statistisk fenomen	47
Avvik som et individuelt fenomen	48
Avvik som et interaksjonelt fenomen	50
Avvik som samfunnsmessig fenomen	53
Fra avvik til stigma	59
Fire paradigmer	60
Fire avviksparadigmer	61
Funksjonshemning	62
Fra avvik til funksjonshemning	62
Fra individ til samfunn	66
Skade, funksjonshemning, handikap	67
Kategoriernes ureflektede selvfølghet	69
Lærevansker	73
Holdninger til avvikende/funksjonshemma	74
Likhet og rettferdighet	78

Kapittel 4

Mangfold og modernitet	80
Det flerkulturelle samfunnet	80
Kultur	83
Det antropologiske kulturbegrepet	84
Kulturbegrepet – reservasjoner og presiseringer	86
Etnisitet	90
Identitet	92
Etnisk identitet	93
Multikulturalisme	94
Kulturbegrepetes spesialpedagogiske relevans	98
Modernitet	103
Det tidligmoderne	104
Det seinmoderne samfunnet	109
Modernitetsperspektivets spesialpedagogiske relevans	113
Mangfold og offentlig opplæring	114

Kapittel 5

Integrering og inkludering	118
Integrering	119
Ulike former for integrering	120
Referanse til et udifferensiert samfunn?	125
Inkludering	127

Kapittel 6

Spesialpedagogisk virksomhet	132
Didaktikk	133
Allmenndidaktikk, fagdidaktikk og yrkesdidaktikk	135
Individuelt læreplanarbeid	136
Kartlegging	140
Rådgiving	141
Samarbeid	143
Usikkerhet, adhocracy og praxis	144

Kapittel 7

Spenningsforhold	147
Klassiske spenningsforhold i spesialpedagogikken	148
Individ og samfunn	149
Individuelle egenskaper eller samfunnsforhold?	149
Spesialundervisning eller tilpassa opplæring for alle?	150
Sosiale vesener og ukrenkelige individer	151
Samfunnsperspektiv med individet i fokus	152
Synliggjøring og stigmatisering	153
Begrepsfesting som stigmatisering	154
Begrepsfesting som tilsløring?	155
Synliggjøring av barrierer, behov og muligheter	155
Det spesielle versus det generelle	156
Spesialpedagogikk	156
Det spesielle i det generelle og det generelle i det spesielle	157
Teori versus praksis	158
Kartet og terrenget	158
Skjulte teorier	159
Oversyn og innhold	160
Teori og praksis versus ideologi og teknikk	161
Spesialpedagogikk – teori og praksis	161
Holdninger versus kunnskaper	162
Forsker- versus advokatrolla	163

Velmenthet som immunitet mot kritikk	163
Objektivitetsidealet	164
Behandling versus forebygging	165
Kan alt forebygges?	166
Bør alt forebygges?	167
Avrundning	168

Kapittel 8

Avslutning	169
-------------------------	-----

Litteratur	173
-------------------------	-----

Stikkordregister	179
-------------------------------	-----